

Lansky: Mi meg tudunk akadályozni mindenféle szervezkedést.

Nagyapa: Tábornok úr, ha esténként feljönnek a csillagok, akkor mi az égre nézünk és valamennyien *egy*et gondolunk. A lelkünk minden este népgyűlést tart a csillagok fölött. Fő tudnak oda jönni az ön katonái?

Lansky: Elismerem, az önök makacsságában van erő — de azért minden hiábavaló. Önök egy európai nagyhatalommal állnak harcban.

Nagyapa: A nagyhatalom haldoklik. Azok a rettenetes dolgok, amelyek ma itt történtek, az agónia rém látásai. Nem vagyok tudós ember, politikával sohasem foglalkoztam, de azért pontosan meg tudom mondani a halál óráját.

Lansky: Jövendőmondással is foglalkozik? Hát halljuk, kedves Kalchas: mikor hal meg a birodalom?

Nagyapa: Abban az órában, amikor rászorul a népek szeretetére.

Lansky (meghökkenve tekint rá, szünet után): És mit érnek vele? Ha mi innen elmegyünk, akkor idejönnek a szerbek. Nem volna jobb, ha a császári uralmat támogatnák, semhogy fölfalja önöket a Balkán?

Nagyapa: Minket nem ajánlatos fölfalni, tábornok úr. Mert fölfalni ugyan lehet minket, de megemészteni nem. Egy népet, amely gondolkodni tud, nem lehet megemészteni. És a mi népünk most már tud gondolkodni.

(Herczeg Ferenc.)

Olvasmányunk Herczeg Ferenc: A fekete levás című színművéből való.

1947. április 3. hete.

Általános iskola VI. osztály.

A tanítás anyaga: Az én virágos kertem.

I. *Előkészítés.* a) Számonkérés, felújítás. A mult órákon tárgyalt hasonló tárgyú olvasmányok felújítása, számonkérés.

b) Érdeklődéskeltés. Mivel foglalkoznak a leányok mostanában délután? Utalás az iskola virágos kertjére.

c) Célkitűzés.

II. *Tárgyalás.* a) Az olvasmány bemutatása.

Az én virágos kertem.

Gyermekkoromban, a Körös partján, egy kicsiny kis városban laktam. Szegény özvegy édesanyám rokonai körében, egy kis nádfödeles házba vonta itt meg magát, s velem és húgommal bizony jórészt csak abból éldegéltünk, amit a ház mögött elterülő kertecske termett. Fel is használta a kert minden kis zugát, s egyetlen cselédünkkel bizony sokszor napestig fáradott, hogy a kertet bővebb adózásra kényszerítse. Mivel gyakran segítettem édesanyámnak a kerti és házi munkában, jutal-

mul ezért — mikor tíz éves lettem — nekem ajándékozta egy veteményes tábláját, melyet azontúl tetszésem szerint használtam fel virágok ápolására.

Édesanyám tanácsai szerint csakhamar átalakítottam a veteményes táblát és berendeztem virágos kertemet. Soha, egész életemben sem fogom elfeledni, mennyi igaz gyönyörűséget okozott nekem e kis kert. Gyakran megloptam hajnali álmomat, hogy virágaim feledésében gyönyörködjem. Ilyenkor csodáltam a hajnalka ébredését, a délignyitó szirmainak fel pattanását; s meglestem, mikor az este ke — ez a kis nappalalvó — reggelre álmra hűnta be szemét. Néha napokig estem egy-egy bimbó feledését; s láttam, hogy legtöbb virág a hajnali nap első sugaraira terjesztette szét először szirmait, mintha megszűről megéreztek volna a nap közeledését, s üdvözölni siettek a rájuk árasztott jótékony melegért. Nagyon hamar meggyőződtem, hogy virágaim nemcsak növekednek, hanem éreznek és mozognak is. Láttam, hogy nemcsak a napraforgó, hanem több más virág is követi szemével a napot, s hogy némelyik még leveleit és ágacskaikat is a nap felé fordítja.

De legjobban felkelte bámulatomat az a kitartó munkás-ság, melyet virágaim csírázásuk és növekedésük alkalmával kifejtettek. Némely ágyacska fölött már 4—5 nappal azután, hogy elvetettem, lassan-lassan emelkedni kezdett, majd megrepedt a föld, s csakhamar azután felütötte fejét a földből a fehér vagy havvánsárgás kis csíra. Mint leszem-vártam, hogy a világosság hatása alatt a gyöngy, kis csírák megszínésedjenek! S valóban ezután minden nap volt rajtok valami szembe-tűnő változás: egyik nap szép, eleven, zöld színt öltött ek; másik nap új levelet fejlesztettek, vagy a megévvőt növelték, növekedtek, ágakra oszlottak és végre bimbózni kezdtek.

Az én kis kertecskémben nem voltak különös virágok. Nem volt üvegházam, hol a kényesebbek kitelelhettek volna; a szobában való szomorkodásukat pedig nem szerettem nézni. De a kint telelni bíró, vagy az egynyári virágokból csakhamar szép kis gyűjteményem lett. Az utak széleit kora tavasszal tulipán és jácint díszítette, melyek aztán a százszorszépeknek, meg az árvácskáknak adtak helyet. Ültettem nébántsvirágot, őszi-rózsát is; s nem hiányzott kertemből a violának, a georginának néhány fajtája sem. Nagy gonddal helyeztem el őket, hogy a kis területen mindegyiknek szépsége kellőképen érvényre juthasson. Szerettem, ismertem, gonddal ápoltam mindeniket; de igazi kedvenceim a rezedák, a rózsák és a szegfű voltak. Egy sor rezedát vetettem mindig az édesanyám ablaka alá, hogy kellemes illata korán reggel — ha ablakot nyit — megörvendeztesse.

Rózsám — az egyik utat szegélyező százlevelű (pünkösdi) rózsasort leszámítva — csak kertecském közepén volt néhány bokor.

Ezeket az erdőből hozott vadrózsatövekből magam nemesítettem, a barátnőmtől kapott nemes rózsaszemeket ültetve törzsükbe. Csak sok sikertelen kísérlet után juttam mazták fárad-

ságomat; de akkor oly ragyogó színpompát fejtettek ki, s oly édes illatot árasztottak, hogy nem bírtam betelni nézésükkel.

A virágokkal való foglalkozás megszépítette életemet. Némely gyermek a jó Isten kegyelméből és szülei áldozatkészségéből sok mindent élvezhet, amire nekem gondolnom sem lehetett; de a saját munkám•eredményében való gyönyörűségem sok nélkülözésért kárpótolt. De nemcsak kárpótlást nyújtottak a virágaim, többet is tettek: megtanítottak csodálni a mindenség Alkotójának végtelen jóságát és bölcsességét. Mikor úgy estefelé pihenésképen virágaim közt jártam-keltem, mikor fejlődésükre figyeltem, vagy szépségükben gyönyörködtem, mindig találtam rajtuk intő-figyelmeztető jeleket, melyek tekintetemet a földről az ég felé irányozták. Ilyenkor úgy megtelt a szívem igaz áhítattal, hittel, szeretettel és reménységgel, hogy túláradó boldog elragadtatással virágaimra borultam, s míg ajkam Isten kegyelmét dicsőíté: szememből a boldogság könnyei törtek elő.

Sebestyénne Stettina Ilona.

b) Az olvasmány által keltett emlékek, élmények felelevenítése, megbeszélése.

c) Az olvasmányt még egyszer végigolvassuk, gondolat-csoportonként.

d) Elmélyítés.

III. Befejezés. Mire figyelmeztet bennünket ez az olvasmány? Házi feladat: írják le, hogyan gondozzák virágaikat!

1947. április 2. hete.

Általános iskola VI. osztály

A tanítás anyaga. Szaboleska Mihály: Az akácfa című költeménye.

I. Előkészítés a) Számonkérés. A múlt órán tárgyalt olvasmány, költemény felújítása, számonkérése.

b) Ráhangelés a költeményre. A magyar alföldi ember legkedvesebb fája.

c) Célkitűzés.

II. Tárgyalás. a) Az olvasmány bemutatása.

AZ AKÁCFA.

Ebbe' az egész nagy határba'
Legszebb fa nekem az akácia.
Fehérfürtös, virágos lombjáért,
Hozzám való hűséges voltáért.

Álmodozván százszor alatta,
Virágait rám-rám hullatta.
S addig-addig hullatta, hullatta:
Hogy a szívem megrezdült alatta.

Mikor a bölcsőmben feküdtem,
Már akkor is ott állt fölöttem,
A mi házunk mindig úgy szerette,
Az udvarunk vele volt beszélve.

És mikor így színehagyottan,
Egy kis lányba belefogóztam:
A legelső csókra, mit az kapott,
Az akácia virága biztatott.